

Vlaams
Parlement

stuk **925** (2010-2011) – Nr. 10
ingediend op 28 maart 2011 (2010-2011)

Hoorzitting

over de toegankelijkheid van de omroepen,
ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst
tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Bart Caron

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heer Ludwig Caluwé, de dames Martine Fournier, Vera Jans, Tinne Rombouts;
de heer Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens, de heer Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Patrick Janssens;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Stukken in het dossier:

925 (2010-2011) – Nr. 1 t.e.m. 9: Verslagen over hoorzitting

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzettingen.....	4
1.	Uiteenzetting van de heer Harry Geyskens.....	4
2.	Uiteenzetting van de heer Filip Verstraete	6
3.	Uiteenzetting van de heer Arsène Vyncke	7
4.	Uiteenzetting van de heer Sven Noben	8
II.	Vragen van leden	8
III.	Antwoorden van de sprekers	9
IV.	Reacties van leden	10
	Gebruikte afkortingen	11

Ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap, organiseerde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media op 4 maart 2011 een hoorzitting over de toegankelijkheid van de omroepen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

1. Uiteenzetting van de heer Harry Geyskens

De heer *Harry Geyskens* is algemeen coördinator van de Belgische Confederatie voor Blinden en Slechtzienden (BCBS), maar de visie en aanbevelingen die hij presenteert, zijn ook onderschreven door het Slechtzienden- en Blindenplatform Vlaanderen, dat sinds januari alle belangenorganisaties in Vlaanderen verenigt. Zijn presentatie wordt begeleid door een korte film.

De spreker wijst op de bestaande wettelijke instrumenten die fundamentele rechten garanderen, zoals dat op informatie en dat op deelname aan het maatschappelijke leven. In dit verband vermeldt hij het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en het Vlaamse decreet houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid.

Artikel 8 van het VN-verdrag gaat over positieve en correcte beeldvorming van mensen met een beperking, terwijl artikel 30 het recht op toegang tot en deelname aan het culturele leven onderstreept. Paragraaf 8 van artikel 20 van het decreet gaat over de toegang tot en de deelname aan het sociale, economische en culturele leven. De beheersovereenkomst mag niet vrijblijvend zijn op dit punt en moet daarom getoetst worden aan het geschetste wettelijke kader.

De huidige beheersovereenkomst schiet op dat punt tekort, want zij heeft geen aandacht voor blinde kijkers, hoewel die een diversiteit aan informatie uit tv-programma's halen. Er werd nog niets vernomen over de resultaten van de beloofde studie over de haalbaarheid van grotere toegankelijkheid van de programma's. De doelgroep van blinden en slechtzienden heeft bovendien vragen bij de keuze voor Ketnet als proefproject.

Het televisiemedium kent een snelle technologische evolutie, wat ook in diverse documenten, geschreven en verspreid in de aanloop naar de nieuwe beheersovereenkomst, sterk onderlijnd wordt. Wordt er echter bij de ontwikkeling van nieuwe technologieën voldoende rekening gehouden met mensen die deze technologieën niet op een gewone manier kunnen bedienen?

Het digitale tijdperk is onomkeerbaar ingezet. Het gebruik van de afstandsbediening om de enkel visueel waarneembare menu's te bedienen, de uitbreiding van meestal niet-toegankelijke diensten via televisie en het enorme programma-aanbod, zorgen ervoor dat ernstig slechtziende en blinde kijkers bijna helemaal uitgesloten worden van de onbegrensde toegang tot programma's en diensten. Er bestaat evenwel technologie die zowel een visuele als een auditieve aanpassing toelaat van digitale data. Zo kan men beelden contrastrijker maken, geselecteerde delen laten oplichten en digitale tekst hoorbaar maken.

Naast het technische aspect, waar de VRT een gedeelde verantwoordelijkheid draagt, is er de toegankelijkheid van de programma's zelf. Gelukkig is er op dat vlak veel ten goede veranderd sinds de spreker twaalf jaar geleden op zijn vraag aan de toenmalige BRTN naar een testprogramma in audiobeschrijving, als antwoord het advies kreeg om naar de radio te luisteren. Begin 2006 maakte professor Aline Remael van het departement Vertalers en Tolken van de Artesis Hogeschool een audiobeschrijving bij de eerste aflevering van het zestiende seizoen van 'FC De Kampioenen'. De spreker toont daarvan een kort fragment. Ondanks het enthousiasme bij een gelegenheidspubliek van tweehonderd blinden

den en slechtzienden in het Amerikaans Theater, kwam deze aflevering tot nog toe niet op antenne. Er bestaat ook een soortgelijke episode van de reeks ‘Witse’.

Er zijn echter ook voorbeelden van ontoegankelijke programma's. Een zeer markant voorbeeld zijn de programma's van Martin Heylen. Inhoudelijk zijn dat nochtans pareltjes. Tijdens zijn tochten door de VS en zijn schitterende reeks in Rusland spreekt de interviewer Nederlands maar zijn de geïnterviewden in de originele taal – met ondertiteling – te horen. Doven en blinden missen daardoor elk een andere helft van een nochtans erg waardevol programma.

Wat de beeldvorming betreft, kan tv in een zeer verscheiden maatschappij bijdragen tot de erkenning van elke groep. Zij kan zelfs een sturende en bepalende rol spelen. Een goede praktijk is het opduiken van personages met een beperking, of een andere etnische afkomst of seksuele geaardheid in een programma als ‘Thuis’. Deze politiek opent alvast een maatschappelijk debat. De realityprogramma's leveren hiertoe ook een bijdrage.

Op het vlak van werkgelegenheid hoopt de heer Geyskens dat de inspanningen die de VRT nu al levert met haar cel Diversiteit, nog zullen worden uitgebreid. Voor competente mensen moet de mogelijkheid bestaan van een verlenging van de huidige ‘diversiteitstage’ van zes maanden.

De spreker vat samen dat de blinden en slechtzienden bindende afspraken in de beheersovereenkomst willen over toegankelijke televisiediensten, programma's en positieve beeldvorming.

Wat zijn voor blinden en slechtzienden toegankelijke tv-programma's? Auditieve ondertiteling en audiobeschrijving komen niet alleen ten goede van de één op tweehonderd Vlamingen die slecht ziet of de één op duizend die volledig blind is. Zij zijn ook gunstig voor mensen met een lichte mentale beperking, aandachtstoornissen of dyslexie, en voor de toenemende groep ouderen.

Concreet wordt voorgesteld om alle aankondigingen ook volledig auditief te laten plaatsvinden en niet te volstaan met visuele presentatie of verwijzing naar het internet. Als prioriteiten voor auditieve ondertiteling worden informatie en actualiteit naar voren geschoven, aangezien die programma's geheel of gedeeltelijk in vreemde talen verlopen. De spreker merkt op dat dit bijna volledig elektronisch kan en dus relatief goedkoop te realiseren is, op voorwaarde dat de ondertiteling als een apart signaal wordt meegegeven en niet ingebrand in het beeld. Voor informatie- en duidende programma's kan een digitale stem van hoge kwaliteit een oplossing zijn om de ondertitels om te zetten. Voor fictie is dat evenwel geen optie.

Het was verheugend te vernemen dat de Vlaamse overheid geld ter beschikking stelt voor het ontwikkelen van auditieve ondertiteling, alleen bleek dat dit enkel voor de commerciële zenders bestemd was. De confederatie en het platform pleiten ervoor dat de Vlaamse overheid ook in haar dotatie aan de VRT een budget voor auditieve ondertiteling opneemt. Als operationele doelstelling stellen zij voor dat tegen de helft van de looptijd van de nieuwe beheersovereenkomst 25 percent van de informatie- en actualiteitsprogramma's auditief wordt ondertiteld.

In audiodescriptie worden de visuele elementen van een situatie beknopt en helder beschreven zonder de dialogen te storen. Deze optie is in eerste instantie bedoeld voor Nederlandstalige fictie. Mogelijk, maar dat moet nog verder worden onderzocht, kan het resultaat ook bewerkt worden tot een luisterspel. Een alternatief is om filmproducenten aan te moedigen om bij de indiening van projecten bij het VAF de kosten voor audiodescriptie in te calculeren, zodat die bij de latere tv-uitzending niet meer door de omroep moeten worden gemaakt.

Het aanbieden van audiobeschrijving bij anderstalige fictie staat weliswaar achteraan in de prioriteitenlijst, maar is toch een niet te vergeten volgende stap, alleen al vanwege de steeds groeiende aankoop van programma's in het buitenland. Omdat bij fictie inleving belangrijk is, moet een beroep worden gedaan op acteurs of getrainde inlezers, wat de onderneming duurder maakt. Als operationele doelstelling wordt voorgesteld om in de hele periode van de volgende beheersovereenkomst minstens één Vlaamse fictiereeks van minimum zes afleveringen van audiobeschrijving te voorzien. Dat wordt verkozen boven losse projecten. Zowel audiodescriptie als ondertiteling kunnen overigens nog een tweede keer gebruikt worden bij de merchandising achteraf. Die merchandising is een opportuniteit om de extra productiekosten voor audiobeschrijving en auditieve ondertiteling gedeeltelijk te recupereren. Op die manier worden de programma's nog toegankelijker en ontsloten naar een nog breder publiek.

Voor het toezicht op de uitvoering van de afspraken zien de blinden en slechthzienden een taak weggelegd voor de Vlaamse Regulator voor de Media, die eveneens controle moet uitoefenen op de afspraken met de operatoren, Telenet en Belgacom, bij het uitzenden van toegankelijke programma's en het aanbieden van digitale diensten.

De spreker wijst ook op de voorbereiding van normen voor toegankelijkheid op Europees niveau. Digital TV for All werkt momenteel normen uit en waarschijnlijk zullen de volgende jaren EU-richtlijnen geschreven worden. Verder is het wenselijk dat de Vlaamse overheid een opleiding voor audiobeschrijving erkent, zoals die van het departement Vertalers en Tolken van de Antwerpse Artesis Hogeschool. De studenten kunnen daar praktijkervaring opdoen, zoals het uitschrijven van scripts, het inspreken en opnemen.

De heer Geyskens onderstreept dat de mogelijkheden van audiodescriptie of ondertiteling niets mogen kosten aan de kijker. Het signaal moet zodanig zijn dat een blinde of slechthziende geen extra settopbox hoeft aan te kopen.

Tot slot wil hij er namens de blinden en slechthzienden nogmaals op aandringen dat terdege rekening gehouden wordt met hun wensen en verwachtingen. Hij hoopt dat in de nieuwe beheersovereenkomst bindende engagementen vanwege de overheid en de openbare omroep zullen worden opgenomen, die de toegankelijkheid van de media voor blinde en slechthziende mensen verzekeren.

2. Uiteenzetting van de heer Filip Verstraete

De heer *Filip Verstraete* is voorzitter van de Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties Fevlado, waarvan de activiteiten zich toespitsen op belangenbehartiging, sensibilisatie en de ledenbeweging. Hij herinnert eraan dat de vorige beheersovereenkomst mikte op 95 percent ondertiteling. Fevlado betreurt dat dit niet werd gehaald. De VRT schuift als reden naar voren dat de techniek moeilijk werkt bij live-uitzendingen. Simultane vertaling door tolken Vlaamse Gebarentaal (VGT) biedt nochtans een alternatief, maar de VRT ging daar tot nu toe niet op in.

Verder vinden doven het belangrijk dat de informatie op de website www.deredactie.be toegankelijk wordt gemaakt met video, want zij hebben in tegenstelling tot horenden niet de radio als alternatief. In Amerika is een wet goedgekeurd die verplicht om programma's die met ondertiteling zijn uitgezonden op tv, ook op die manier op de website te plaatsen. Dat is een interessante benadering, oordeelt de spreker.

VGT is sinds april 2006 erkend als de taal van een cultureel-linguïstische minderheidsgroep, merkt hij op. In totaal zijn er echter niet minder dan 26.000 mensen die belang hebben bij VGT op tv. Fevlado pleit voor de uitbreiding van de culturele erkenning naar andere beleidsdomeinen zoals Media. Nederlands in geschreven vorm of als ondertiteling is immers niet toegankelijk voor alle doven. De spreker geeft kinderen als voorbeeld, maar

ook voor andere doven is de eerste taal VGT en niet het Nederlands. Bijkomende voordelen zijn dat horende onderwijsmensen, ouders, en broers en zussen, op die manier VGT bijleren, en dat de tolken als rolmodel fungeren.

Verder is VGT op tv van belang voor taalplanning en bewustmaking. De spreker verwijst naar de eerdere bijdragen van mevrouw Maartje De Meulder en professor Mieke Van Herreweghe. Door de jarenlange onderdrukking van VGT bevat de taal hiaten die nog moeten opgevuld worden. Via de media kan ook de beeldvorming over VGT juister worden.

Fevlado wil om te beginnen gemeenschapsmedia in VGT. Het is van belang dat er media zijn die niet alleen voor maar ook door de dovengemeenschap worden gebracht. Als voorbeelden geeft de spreker nieuws- en kinderprogramma's. Het bestaan van dergelijke media verhoogt de status van VGT, versterkt de identiteit van de taalgemeenschap en ondersteunt culturele uitwisseling. VGT op de VRT past perfect in de specifieke aandacht van de openbare omroep voor interculturele programma's. Dergelijke producties creëren bovendien aantrekkelijk werk voor de minderheidsgroep.

Verder bepleit Fevlado toegankelijke media in VGT. Dat kan door Nederlandse ondertiteling via pagina 888 van Teletekst of door de inzet van VGT-tolken. Fins onderzoek leert dat de voorkeur van doven uitgaat naar 'native speakers', die zijn opgegroeid met gebarentaal. De spreker wijst op de passage in de beleidsbrief over de samenvatting van nieuwsuitzendingen in VGT.

Fevlado vraagt ook overleg over de selectie van programma's voor opname in VGT. Haar voorkeur gaat in de eerste plaats uit naar informatie en duiding, maar ook naar kinderprogramma's. Dove mensen worden het beu om te moeten blijven vragen dat 'Terzake' en 'De Zevende Dag' toegankelijk worden gemaakt. Zij hebben toch ook recht op die informatie?

In een land als Finland brengen doven zelf het nieuws. In Engeland en Frankrijk worden eigen programma's gemaakt voor en door doven, ook voor kinderen. Vlaanderen hinkt op dat vlak achterop ten opzichte van zelfs Afrika en Oost-Europa.

De heer Verstraete besluit dat er vijf jaar na de erkenning nog altijd geen VGT op de Vlaamse tv is. Hij hoopt dat de commissie de stapsgewijze uitbreiding via de beheersovereenkomst ondersteunt. De spreker nodigt de leden uit op het verjaardagsfeest in april.

3. Uiteenzetting van de heer Arsène Vyncke

De heer *Arsène Vyncke* vertegenwoordigt Anders Horen door SpraakAfzien (AHOSA) en is bestuurslid van de koepelorganisatie OPDOSS, welk letterwoord staat voor Optimale Participatie en integratie van Dove en Slechthorende kinderen en volwassenen in de Samenleving. Leden van OPDOSS zijn, naast AHOSA (het revalidatiecentrum in Gent), de vzw Onder Ons en de Vereniging van de Ménièrepatiënten.

AHOSA richt zich op mensen die zuiver oraal en zonder gebaren communiceren. Onder Ons is een vereniging van mensen die doof en slechthorend geworden zijn in de loop van hun leven. Naar schatting tien percent van de bevolking loopt het risico in een dergelijk isolement te raken. Ménièrepatiënten zijn personen met draaiduizeligheid, en zij hebben vaak last van snel heen en weer bewegende beelden. Verder behoren tot de doelgroep nog de mensen die aan hyperacusis lijden. Zij zijn hooggevoelig voor geluid. Slechthorenden en/of doofgewordenen hebben ook veel problemen met de storende achtergrondgeluiden in tv-programma's.

Andere belanghebbenden bij ondertiteling zijn ouderen, ouders met kleine kinderen die slapen of met kinderen die studeren en migranten die de Nederlandse taal aan het leren zijn of willen leren. In de huidige, sterk digitale wereld blijft de taalopvoeding van kinderen en jeugd zinvol. Tekst of ondertiteling kunnen meelesen op het scherm blijft belangrijk.

Voor personen met een handicap is het cruciaal dat het aanbod van de VRT zo toegankelijk mogelijk is. Programma's moeten dan ook maximaal toegankelijk gemaakt worden voor blinden, doven en slechthorenden. De noden van de doelgroepen die vandaag in de commissie uitgenodigd zijn, sluiten nauw bij elkaar aan. AHOSA en OPDOSS pleiten er daarom voor dat de overheid de VRT ondersteunt bij de investering in technische apparatuur en personeel om te zorgen voor een optimale ondertiteling.

4. Uiteenzetting van de heer Sven Noben

De heer *Sven Noben*, lid van de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal, deelt mee dat de adviescommissie de nota van Fevlado over VGT op de VRT ondersteunt. Zowel gemeenschapsmedia als toegankelijke media zijn belangrijk. Bij gemeenschapsmedia gaat het om programma's gemaakt voor en door gebarentalige doven, die ook door horende mensen kunnen worden gevolgd.

Wat de toegankelijke media betreft, wordt gevraagd om een samenvattend journaal van minimaal vijf minuten, waarin VGT-moedertaalsprekers aansluitend op het journaal van 19 uur het nieuws samenvatten. Een dove presentator is belangrijk, enerzijds als rolmodel, anderzijds omdat hij of zij de gebarentaal zeer goed beheerst. Belangrijk is ook dat er tegelijk ondertiteld wordt, zodat ook anderstalige mensen, ouderen en doof geworden mensen kunnen volgen. Voor kinderen van acht tot twaalf jaar vraagt de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal dat de interviewer van 'Karrewiet' bijgestaan wordt door een dove interviewer, met het oog op een culturele uitwisseling met de horende presentator. Het rolmodel van deze dove interviewer is ook goed voor het ontwikkelen van een positief zelfbeeld door dove gebarentalige kinderen en voor het bewustzijn dat dove gebarentalige mensen heel wat mogelijkheden kunnen hebben in Vlaanderen.

Gemeenschapsmedia dragen bij tot het verhogen van de status van de dovengemeenschap en die van haar taal. Ook voor het behoud van die taal spelen zij een belangrijke rol. Verder is de versterking van de identiteit van de taalgemeenschap een bereikbaar doel. De adviescommissie vraagt daarom een wekelijks actualiteitsprogramma in VGT, van dertig minuten in de 'primetime'. Van belang is dat ook jongeren daar een plaats in krijgen. Buitenlandse voorbeelden zijn er alvast, onder meer bij de BBC.

Tot slot vraagt de adviescommissie aandacht voor kinderen tot vier jaar. Een eigen programma voor hen in gebarentaal is wenselijk en draagt bij tot het aanleren van VGT.

II. VRAGEN VAN LEDEN

De heer *Bart Tommelein* stelt vast dat de sprekers weinig inspeelden op de grote bijdrage die de nieuwe media zouden kunnen leveren aan de oplossing van heel wat van de gesignaleerde problemen, en vraagt daarom naar hun mening.

De heer *Bart Caron* peilt, in het licht van de vertraging die hij vaststelt bij het nakomen door de VRT van eerdere afspraken, naar de kostprijs van de – overigens zeer redelijke – voorstellen die hij hoorde. Is het vooral de bijkomende inzet van personeel die een wekelijks programma relatief duur maakt? Moet het in de 'primetime' op het open net worden uitgezonden of is het internet ook goed?

Mevrouw *Helga Stevens* vindt dat de verschillende verhalen van blinden en slechtzienden enerzijds en doven en slechthorenden anderzijds elkaar niet uitsluiten maar aanvullen. Zij wijst erop dat in Zweden en Noorwegen het journaal op het moment van de klassieke uitzending via het internet wordt verspreid met tolkprojectie. Hetzelfde beeld dus, maar met een gebarentolk. Voor haar persoonlijk is dat een aanvaardbare oplossing, zeker nu de beeldkwaliteit gelijkwaardig is geworden. De dovengemeenschap zal moeten uitmaken of iedereen daar zo over denkt.

Het lid onderstreept dat die gemeenschap mee voor het belastinggeld zorgt waarmee de VRT haar aanbod produceert. In ruil daarvoor mogen mensen met een beperking meer verwachten dan alleen ondertiteling. De VRT is immers ook hun publieke omroep. Op het vlak van VGT moet de openbare omroep meer inspanningen doen, minimaal in 'Terzake' en 'De Zevende Dag'. Op dit moment maakt men het onmogelijk voor doven om daarover mee te praten, zogenaamd omdat ondertiteling van rechtstreekse programma's moeilijk is. De VGT-tolk vormt nochtans een goed alternatief, maar dat noemt men dan beeldvervuiling. Waarom dan geen uitzending via internet? Het wordt tijd dat die al jaren oude vraag van de dovengemeenschap eindelijk beantwoord wordt.

Ook de heer *Philippe De Coene* heeft het gevoel dat de vragen die door de sprekers werden geformuleerd, al bij al zeer redelijk zijn, al erkent hij dat hij de impact op verschillende vlakken niet kent. Gezien de eerdere beloften van de VRT inderdaad nog niet allemaal zijn waargemaakt, schuift hij de idee naar voren van een permanent aanspreekpunt binnen de openbare omroep voor gestructureerd overleg met de verschillende doelgroepen. Er zou een traject kunnen worden afgesproken voor dat overleg en er zou moeten worden gecommuniceerd als de uitvoering achterop blijkt te lopen. In het licht van dat laatste suggereert hij dat over de voortgang ook wordt gerapporteerd aan de commissie.

Bestaat er al een dergelijke vorm van overleg? Moet dat versterkt worden, hoe zien de sprekers de organisatie daarvan?

III. ANTWOORDEN VAN DE SPREKERS

De heer *Harry Geyskens* antwoordt dat op vraag van de VRT zelf al een paar keer is overlegd. Volgens hem is een structurele vorm van overleg mogelijk via de cel Diversiteit, die niet alleen de opdracht kreeg om diversiteit te bewaken maar ook om ideeën te lanceren en initiatieven te nemen. Op dit moment is er nog geen dergelijk geregeld overleg.

De heer *Filip Verstraete* bevestigt dit. De contacten van Fevlado met de cel Diversiteit zijn vanwege besparingen verminderd. Ondanks herhaaldelijk aandringen is er al drie jaar geen overleg meer over de ondertiteling via Teletekst. Op grond van die ervaringen onderschrijft Fevlado het belang van een structurele vorm van overleg.

Een oplossing via internet is zeker bespreekbaar, maar de spreker onderstreept dat in elk geval een deel via klassieke tv moet. Hij wijst erop dat daardoor ook niet-VGT-taligen al zappend in contact komen met de gebarentaal. Als je op je televisieprogramma's ziet dat er een link is naar gebarentaal, zullen VGT-taligen zeker meer gebruikmaken van die programma's. Beide opties – via de beeldbuis en via internet – moeten bekeken en besproken worden.

De heer *Sven Noben* vult hierbij aan dat de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal haar vier prioriteiten in eerste instantie op de klassieke beeldbuis wil zien verschijnen. Doel is dat de hele maatschappij in aanraking komt met VGT, mogelijk gevolgd door interesse en de wens om de taal en cultuur van deze minderheidsgroep te leren kennen. Op tv komen met VGT is belangrijk voor een volwaardige participatie. Bovendien leren horende mensen op die manier dove gebarentaligen zien als mensen met een visuele communicatiestrategie in de plaats van als mensen met een handicap. VGT op tv maakt het mogelijk om dit effect

uit te lokken naar de maatschappij toe. Daarnaast maakt het programma's toegankelijker voor kinderen. Zappen vanuit de luie zetel is gemakkelijker dan zoeken op een computer.

De kostprijs is niet hoger dan die van programma's voor horende mensen. Het is de bedoeling dat ze interessant zijn en behoorlijke kijkcijfers halen. De nationale Finse tv geeft elke dag vijf minuten zendtijd aan een programma voor dove mensen en dat programma haalt daar hogere kijkcijfers dan de andere actualiteits- en duidingsprogramma's.

De heer *Arsène Vyncke* herinnert zich dat de doelgroep twee tot drie jaar geleden regelmatig uitgenodigd werd op de dienst Teletekst en Ondertiteling van de VRT, maar sindsdien niet meer. Blijkbaar schort er dus iets.

IV. REACTIES VAN LEDEN

Mevrouw *Helga Stevens* vindt de informatie van de heer Noben over de hoge kijkcijfers in Finland interessant. Blijkbaar kunnen dergelijke programma's een ruimere doelgroep aanspreken. Ondanks de internetevolutie blijft tv nog altijd een belangrijk medium. Internet is minder overzichtelijk, men moet de adressen kennen en zelf zijn weg zoeken. De heer Noben heeft een punt: wat op tv is verschenen, bestaat en is echt nieuws.

Nieuwe media ok, maar die kosten ook geld. De mogelijkheid bestaat dat in de toekomst betaald zal moeten worden voor dataoverdracht, waardoor toegankelijkheid via nieuwe media uiteindelijk betaald wordt door de mensen met een beperking zelf. Dat is in tegenpraak met de idee van een inclusieve samenleving.

Het lid ondersteunt de vraag naar een samenvatting van het nieuws in VGT, zonder de mogelijkheid uit te sluiten om het nieuws zelf te tolken. Waarom moeten dove mensen tevreden zijn met een samenvatting? Waarom laat men hen niet kiezen?

De heer *Philippe De Coene*, voorzitter, belooft gepaste aandacht voor de specifieke kwestie die deze middag op de agenda stond. Volwaardige participatie kan niet als men verstoken blijft van de programma's van de publieke omroep, die de rol heeft van een bindmiddel te zijn in de samenleving. De voorzitter pleit ook voor een structureel overleg tussen de commissie en de doelgroepen, en nodigt de gasten uit zich te laten horen of zien wanneer zij dat nodig achten.

Mevrouw *Helga Stevens* wijst erop dat de VRT maar één van de spelers is in het Vlaamse tv-landschap. De commerciële omroepen zijn ook belangrijk en mogen niet vergeten worden. Het lid ergert zich eraan dat dialectsprekers worden ondertiteld, maar standaardtaalsprekers niet. Waarom niet alles ondertitelen?

De heer *Philippe De Coene* erkent dat deze verzuchting terecht is, maar wijst erop dat het parlement niet bevoegd is om beheersovereenkomsten met private omroepen te sluiten. In debatten over ruimere aspecten van het audiovisuele spectrum kan dit echter wel aan bod komen.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Bart CARON,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AHOSA	Anders Horen door SpraakAfzien
BBC	British Broadcasting Corporation
BCBS	Belgische Confederatie voor Blinden en Slechtzienden vzw
BRTN	Belgische Radio- en Televisieomroep, Nederlandstalige Uitzendingen
Fevlado	Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties vzw
OPDOSS	Optimale Participatie en integratie van Dove en Slechthorende kinderen en volwassenen in de Samenleving
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VGT	Vlaamse Gebarentaal
VN	Verenigde Naties
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VS	Verenigde Staten